

30
ההצלחה
שהרגה אותי
 הכוריאוגרפית נעה דר
 מספרת על המשבר

"גם כשהאולם היה מלא, היו הפסדים"

המופע "טטריס" של הכוריאוגרפית נעה דר, שהקהל צפה בו דרך חורים ברצפת הבמה, ריסק אותה כלכלית. אחרי חמש שנים שבהן יצרה מחול לילדים והחזירה חובות היא חוזרת עם "עור", ומבטיחה גם הפעם חוויית צפייה שונה – כשהקהל עטוף בשמיכות

מאיה נחום שחל

חובני המחול בוודאי זוכרים את המופע "טטריס" של הכוריאוגרפית נעה דר, שבו שרכב הקהל את ראשו דרך חורים בבמה ודרכם צפה במופע. המופע היה שונה ופורץ דרך, אבל רווקא הוא שהוביל את דר למשבר אמנותי וכלכלי, ואחרי חמש שנים של התמקדות ביצירת מופעי מחול לילדים בלבד. כעת חוזרת דר (50) לזירת המופעים עם המופע "עור", שיעלה החל מהערב ובמהלך סוף השבוע במחסן 2 בנמל יפו במסגרת אירועי "יוצר אוצר 5". מאז "טטריס", שעלה ב-2006, היה סוג של משבר, מסבירה דר, "המופע היה נקודת מפנה מבחינת המפגש האינטימי והאינטראקטיבי עם הקהל, והצפייה ברקדנים מקרוב יצרה חוויה אינטנסיבית מאוד. אחרי "טטריס" לא רציתי לחזור למה שעשיתי קודם. רציתי לגלות את העניין המחודש שלי במחול חווייתי כמה שנים של חיפוש, שבהן יצרתי עבודות לילדים".

שבוודאי קשור להאטה בפעילות. "נכון, נוסף לעניין היצירתי היה משבר כלכלי. הקהל במופע הוגבל ל-69 איש, וההוצאות סביב המופע היו עצומות. גם כשהאולם היה מלא, היו הפסדים. יצירתי את "טטריס" בגלל העניין האמנותי, אבל זה הפיל אותי כלכלית. נוסף על כך המעבר מחולון, שבה היינו להקת בית שנתמכה בירי העירייה, לתל אביב, שהיה כרוך גם בהקמת סטודיו חדש. נקלעתי לחובות של מאות אלפי שקלים, וזו אחת הסיבות שגררש לי זמן להתאושש".

מתכנסת פנימה

עכשיו, לטענתה, כבר שלוש שנים להקת המחול שלה מאוזנת. אחרי שנעני תה לכל הצעת עבודה, העלתה רק מופעי ילדים ושימשה מנהלת, פקידה, מזכירה ומפיקה של עצמה, היא התאוששה מהמישבר והתפנתה לעבודה על היצירה החדשה. "מדובר בחצי שנה של חזרות, אבל המחקר והחיפוש התחילו קודם", אומרת דר. "דברים התכשלו, נכנו והצטברו,



מתוך המופע "עור". "אחרי 'טטריס' לא רציתי לחזור למה שעשיתי קודם"

עמוק בגוף, ומשם היציאה החוצה. זה אולי קשור גם בעצירה של היצירה שלי, היא גרמה לי להתכנס. היצירה היא משהו שאיתו אתה יוצא החוצה ופוגש את העולם, אז זה מין מהלך שעברתי".

מופע לשלוש רקדניות ורקדן, לקהל יש חלק בלתי נפרד בחלל, והוא יושב סביב זירת ההתרחשות עטוף בשמיכות. "הרקדנים רוקדים כמעין זירה עגולה, והקהל עוטף את הזירה מסביב ולמעשה מגדיר אותה", אומרת דר, "העבודה כולה מתעסקת בעור כמעטפת של הגוף, והעיטיפה בשמיכות, שהן חלק מהסט ומהתפאורה, מייצרת מעטפת נוספת בין הקהל למופיעים. השמיכות מחוברות לקונסטרוקציה של המעגל שבו הרקדנים רוקדים. מכסים את הקהל בשמיכות פיקה נעימות, לא משהו כבר".

הרעב והתשווקה חזרו ונכנסו לסטודיו. ביצירה החדשה ממשכה דר כמפגש מיוחד של הקהל עם היצירה: גם ב"עור",

לומדת מטעויות

אל דר חברו אורי פרוסט שכתב מו"זיקה מקורית למופע, רן סלביץ שיצר את הוויריאורט, מיכל בסעד שעיצבה את התלבושות והאמנית נטי שמיע עפר, שעיצבה את החלל ותעלה בכניסה לאולם את המיצג/מיצב "חפירה (80-p)".

צורת הישיבה שוב מוגבלת. לא חששת שאת חוזרת על אותה הטעות? "זה גם מה שאבא שלי אמר, אבל ראיתי מדובר ב-150 איש, שזה יותר מפי שניים, ושנית המופע לא כרוך בהוצאות הגבוהות שהיו לי ב"טטריס", שבו רק בניית הקונסטרוקציה בכל סוף שבוע עלתה לי 10,000 שקל. הרברים פה הרבה יותר פשוטים".

המופע מאתגר כמו "טטריס"? "הוא מאתגר מבחינת העיסוק בנושא, שיש בו מן האינטנסיביות. ההופעה מביאה איתה מנעד גדול של תגובות, כי היא מתחילה במקום מרוחק והופכת להיות יותר ויותר קרובה. הקהל יושב קרוב לרקדנים, וכשהם במקומות קיצוניים הוא חשוף אליהם הרבה יותר. זה פחות מאתגר לציפייה מ"טטריס" כי זה פרונטלי ויש גבול בין הקהל לרקדנים, אך שומעים אותם נרשמים ורואים פרטים שלא רואים ממוקם רגיל של קהל".

דר מודה שהיא לחוצה ומתרגשת לקראת המופע יותר מפעמים קודמות. גם המצב הביטחוני לא מקל את החששות, אולם היא משררת אופטימיות זהירה ואפילו חושבת על הרבר הבא – חידוש והתאמה של עבודה ישנה שלה על פרידה קאלו מ-1998 לבני נוער. "הילדים שלי גדלים ואני מתאימה את העבודות לגיל לם", היא אומרת, "חשוב לי שבני נוער יוכלו לראות את האישה הזאת, שלמרות כל המגבלות הצליחה בעזרת יצירתה להיעלות מעל הכל".

הבחירה באה משני כיוונים. אחד הוא הטריטוריה הגופנית, שנסוגים אליה כש בחוץ מאיים. השני הוא המקום, שגם הופך להיות סוג של כלא פנימי, שרוצים לפרוץ ממנו החוצה. שני הכיוונים האלה מצויים בעבודה – ההתכנסות פנימה, למקום הכי



דר: העבודה כולה מתעסקת בעור כמעטפת של הגוף, והעיטיפה בשמיכות, שהן חלק מהסט ומהתפאורה, מייצרת מעטפת נוספת בין הקהל למופיעים"



צילום: תומר לם